

P E T R S L A V Í K

T A N C U J
M A T Y L D Ó

„Matku má každý jen jednu
a nemůže si ji vybrat“

KNIŽNÍ ADAPTACE
ÚSPĚŠNÉHO FILMU

Upozornění pro čtenáře uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována šířena papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU použití této knihy trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

PETR SLAVÍK

TANCUJ MATYLDO

Poděkování
Benjaminovi, Filipovi a Nataše

I.

Jak vlak vyjel z tunelu, oslnilo ho nízké zimní slunce. Zavřel oči. Přes víčka cítil záblesky paprsků dopadající přes stromy podél trati. Světlo, stín, světlo, stín. Těžko říct, proč se mu právě teď vybavila ta věta z *Cizince*: *Matku má člověk jen jednu*. Sám by k tomu dodal: A nemůže si ji vybrat. Na rozdíl od hrdiny Camusova románu ale nejel matce na pohřeb. Matylda byla stále živá, na jeho vkus někdy možná až příliš.

Karel jel na pravidelnou návštěvu. Jak se termín návštěvy blížil, vždy na sobě pozoroval lehkou žaludeční nevolnost, která ovšem jako mávnutím proutku pomínula, když za ním zapadly dveře jejího bytu. Od jisté doby se v Matyldině přítomnosti necítil dobře. Měl z toho výčitky svědomí, protože to znamenalo, že jeho vztah k ní není takový, jaký by vztah syna k matce měl být. Ale povinnosti si plnil. Navštěvoval ji jednou za měsíc, i když bydlela tak daleko. Ta pravidelnost mu vyhovovala. Jednak měl po ruce odpověď, když ho obvinila, že už za ní dlouho nebyl, a pak také vylučovala pokušení občas vynechat.

Stromy zmizely a Karel otevřel oči. Nudnou krajinu za oknem ale nevnímal. Ani by nespočítal, kolikrát tudy už projížděl a stále pro něj byla stejně cizí, nikdy při tom nezažíval pocit, jako když se člověk vrací do známých míst.

Ostatně Karel se do minulosti vracel nerad. Nebavilo ho poslouchat Matyldiny historky z mládí, a už vůbec ne z jeho dětství, nesnášel, když se sentimentálně dojímal nad tím, co se stalo před spoustou let. Jeho vlastní vzpomínky mívaly podobu nehybných obrazů, kdy se mu jako bleskem vybavil nějaký okamžik vytržený z proudu času. Někdy šlo o jasné asociace, kdy to, co právě prožíval, mu v mozku vyvolalo vzpomínku na podobnou situaci, ale mnohem častěji tam žádná souvislost nebyla. Z ničeho nic se mu před očima zhmotnil výjev, člověk, ale mohly to být také třeba pach, vůně, slovo či věta, anebo jen zvláštní nepopsatelný pocit a on netušil proč. Záhada. Karel o tom ale nikdy nepřemýšlel, zabývat se těmi obrazy a výjevy, skládat je do podoby nějakých příběhů považoval za zbytečnou ztrátu času.

Ťuknul prstem do klávesnice, aby oživil počítač, a pokračoval v práci. Cinknul Skype. Na obrazovce se objevila asistentka Kamila.

„Promiňte, pane doktore, ale je tu nějaký novinář Prouza. Píše velký materiál o exekucích a rád by vás požádal o rozhovor.“

„On byl objednaný?“ podivil se Karel.

„Nebyl, to bych vám samozřejmě včas řekla,“ hájila se Kamila.

„Tak ho vyhodte.“ Karel chtěl rozhovor ukončit.

„Počkejte, pane doktore, jemu jde totiž o toho Halbicha.“

„Halbicha? Ten už je přece vyřízený.“

„No, víte, vy jste asi nečetl noviny. Ten Halbich včera spáchal sebevraždu.“

Karel se zarazil. Otevřel si zpravodajský portál a v rubrice bulváru uviděl tučný titulek: *Sáhl si na život. Sebrali mu všechno.*

„No, to je mi líto, ale co já s tím?“

„Ten novinář tvrdí, že není z bulváru. Prý mu nejde o žádné senzace, ale tohle se nedá ignorovat, a tak vám chce dát možnost se k případu vyjádřit, než to dá do tisku.“

„Kdy to má vyjít?“

„Už příští pondělí.“

Karel zaváhal. „No dobrá, tak mi ho tam na zítra někam dejte.“

„Rozumím.“ Kamila zmizela. Karel se podíval na hodinky. Pokračovat v práci už nestálo za to. Zaklapl notebook a strčil ho do brašny.

Nesnášel fyzický kontakt s cizími lidmi, hnusilo se mu cítit cizí dech. Když se prodral zaplněnou halou bratislavského hlavního nádraží do vlezlého předjarního počasí, úlevně si oddychl. Mávl na taxi, překročil louži tajícího sněhu a nastoupil.

Starý činžovní dům. Tady byl Karel pár let doma. Přistěhovali se sem, když tu otec dostal místo na univerzitě. Nebýt Matyldy, už by do toho domu asi nikdy nevstročil.

Vystoupal do druhého patra a zastavil se před masivními dřevěnými dveřmi s mosaznou jmenovkou *Matylda Jaroschy, operní pěvkyně*. Zhluboka se nadechl, jako by sbíral odvalu. Po tváři mu přešel lehký tik, nepříjemný tlak v žaludku se opět ozval. Konečně zazvonil. Z bytu se ozvalo přátelské psí zablafání a Matyldin hlas.

„Zapomněl sis klíče?“

Dveře se otevřely, velký chlupatý pes s širokým červeným obojkem na krku se postavil na zadní a olízl Karlovi tvář.

„Fuj, Šípku. Nezapomněl. Minule jsem ti je dával, když jsi ty svoje ztratila.“

Karel odstrčil psa a naklonil se k Matyldě, aby ji políbil na tvář. Matylda uhnula.

„Olizuj se se psem, Kájo. Vlak měl zpoždění?“

„Ne, proč? Přijel na minutu přesně.“

„Možná na minutu přesně, ale nejmíň o týden později.“

„Jak to myslíš?“

„Pokud mě paměť neklame, tak jsi měl přijet minulý týden.“

„Naposled jsem tu byl 28. února. Dneska je 28. března. Jsem tu přesně po měsíci jako vždycky.“ Matylda na okamžik zaváhala. Hned ale ironicky dodala: „No a i kdyby, to se máš čím chlubit. Vzorný synek navštíví osmdesátiletou matku jednou za měsíc!“

„Kdyby ses přestěhovala do Prahy, tak bych za tebou chodil třeba obden.“

„A co já bych tam dělala, v tý Praze? Tam bych byla obyčejná stará bába, ale tady jsem někdo!“

„V pořádku, ale pak se musíš smířit s tím, že –“

Matylda ho gestem královny utnula v půlce věty. „Snad jsi nepřijel, abychom se hádali?“ Otočila se a tanečním krokem odkráčela do obývacího pokoje. „A zůj se, Kájo,“ prohodila přes rameno.

Karel se zarazil. Kam až jeho paměť sahá, tak tady se nikdo nikdy nepřezouval. Povzdechl si a jen v ponožkách ji následoval. Bylo to marné, Matylda s ním stále mluvila jako s malým chlapcem. A on, ačkoli by to nepřiznal, se před ní jako malý chlapec cítil.

„Něco jsem ti přivezl.“ Karel vytáhl z brašny krabici drahých belgických pralinek.

Matyldě se rozzářily oči. „To jsi hodný.“ Hned ale zase pohasly. „Víš přece, že sladké nejím.“

„To nevím, vždycky jsi je měla ráda.“

„Už nemám. Rozhodla jsem se žít zdravě. Uklid' to prosím.“

Karel otevřel příborník a zkoprněl. Tam, kde vždycky Matylda měla různé bonbóny, slané oříšky a likéry, byly teď vyrovnány krabičky léčebných přípravků, vitamínů a potravinových doplňků na klouby, podporu imunity nebo zlepšení paměti.

„Proboha, na co to máš?“

„Vždyť říkám, že žiju zdravě.“

„Ale proč toho máš tolik? To přece nemůžeš spotřebovat do nejdelší smrti.“

„A ty víš, kdy umřu? Třeba proto tu budu do sta.“

„Ty bys tu chtěla být do sta?“

„Já ano. Ale tobě se to asi, jak vidím, nezamlouvá.“

„Říkalas, že se nebudeme hádat.“

Karel se snažil nacpat pralinky mezi vitamíny, ale celá ta pyramida se zřítíla a skončila na podlaze.

„Vidíš, co děláš!“

Karel se sehnul a sbíral krabičky. V zámku zarachotily klíče a z předsíně se ozval ženský hlas. „Maud! Už som tu.“

Karel se udiveně otočil na Matyldu. „Kdo to je?“

„Tu sme, Lori.“ Matylda mrkla na Karla. „Uvidíš.“

Do pokoje vešla žena Karlova věku. Byla vysoká, štíhlá, měla dlouhé bílé rozpuštěné vlasy a vodnaté oči, které její tváři dodávaly vizionářský výraz.

„Áááá, dobrý deň, vy musíte byť Kája. Mamička mi o vás veľa rozprávala.“ Odložila nákupní tašky a podala Karlovi ruku. „Tak vás u nás vítám. Ja som Lorelai, môžete mi hovoriť Lori.“

Konsternovaný Karel nevěděl, kam s krabičkami. Lorelai mu je vzala z ruky a stiskla mu pravici. Dlaň měla studenou a vlhkou, ale stisk pevný a silný. „Ukážte, ja vam pomôžem.“ Společně narovnali krabičky zpátky do příborníku.

Karel se nezmohl na slovo. Ale Lorelai byla k nezastavení.

„A čo že ste si nezobrali papuče? Veď podlaha je studená a samý psí chlप. Eště som dnes nestačila vytrieť. To byste neverili, koľko je tu roboty. Tak si tu len s mamičkou rozpravajte, ja sa musím ponáhľať variť obed.“

Zvedla tašku a zamířila do kuchyně. Ve dveřích se ještě otočila. „Podarilo sa mi, Maud, dohovoriť toho inštalatéra. To splachovadlo nam príde opraviť hneď v pondelok.“

„Čo by som si bez tebe počala!“ odpoveděla Matylda také slovensky.

Karel stále v šoku jen stěží tlumil hlas: „Kdo to je?“

„Slyšel jsi, Lori.“

„Ale kdo to je? Co tu dělá? Jak to, že má klíče? Ona tu bydlí?“

„Lori je moje nová přítelkyně. Stará se o mě, nakupuje, vaří, uklízí, když na mě můj vlastní syn nemá čas!“ odvětila Matylda vítězoslavně.

Karel se rezignovaně svalil na pohovku. Jeho pohled padl na stolek, kde ležela hromádka knih. *Duchovní věda a terapie. Božský lékař. Léčení za hranicí medicíny.* Obrátil se na Matyldu, ale v tu chvíli se ozvalo psí zakvílení a Šípek, který před tím s nataženým čenichem následoval nákupní tašky, se staženým ocasem vletěl zpátky do pokoje a zalezl pod stůl.

Matylda si ho starostlivě přitáhla k sobě. „Copak se ti, Šípečku, stalo?“

„Ále čo by, nič. Pletie sa tu. Asi som mu nechtiac stúpila na nohu,“ volala z kuchyně Lorelai.

Šípek Matyldě olízl ruku a lehl si jí k nohám. Upřel své velké oči na Karla. Karel psy neměl rád a už vůbec nechápal, jak si Matylda mohla pořídit takového bastarda. Byla trochu snobka, a kdyby si koupila nějakou módní rasu, nějakého čistokrevného psa s rodokmenem, to by byl pochopil. Ale Šípek byl kříženec, kdo ví čeho s čím. Měl hustou srst kudrnatých chlupů neurčité barvy, které permanentně línaly a jejichž chuchvalce byly všude po bytě. Jedno ucho mu stálo a druhé leželo, ocas mu ze zadku trčel jak zalomený pahýl. Na první pohled

vůbec nepřipomínal psa, ale nějaké podivné stvoření, něco mezi ovci, vlkem a medvědem. Matyllda ráda vyprávěla historku, jak přišel ke svému jménu. Žil prý ve stádě s ovci, a teprve když ovce stříhali a došla řada na něj, zbavili ho srsti a zjistili, že to není ovce, ale pes. Takže jméno Šípek nedostal podle plodu divoké růže, ale podle anglického výrazu pro ovci, což je sheep. Karlovi ta historka nepřipadala moc vtipná, ale kdyby si ji Matyllda nevymyslela, nemusela by být daleko od pravdy.

Jídlo, které Lorelai uvařila, bylo stejně unylé jako ona sama. Zelenina s rýží naprosto bez chuti. Karel se musel přemáhat, aby nebylo poznat, jak moc mu nechutná. Přežvykoval a přitom pozoroval nesourodou dvojici žen u společného stolu. Matka i přes svůj věk byla stále krásná, poněkud extrovertní žena s nevyčerpatelnou energií, prostě živel. Naopak ta, která si říkala Lorelai, byla mdlá a asketická. Karla napadlo, jestli to ale není jen zdání. Její pohled mu připadal tvrdý a stejně studený jako její ruka.

Matyllda se natáhla pro slánku, aby si přisolila, ale její ruka se srazila s rukou Karla, který chtěl ve stejné chvíli udělat totéž.

„Promiň,“ dal Karel Matyldě přednost.

Lorelai se kysele usmála. „Chutí vám? Můžem vám přidat.“

„Ne, děkuji. Mám dost. Ale... můžu se zeptat, proč Matyldě říkáte Maud?“

„Matyllda a Maud je predsa to isté. Maud je iba len

jedna z verzí německé Matildy. Je to starogermánské meno a znamená silná v boji, mocná bojovnička. A to vaša mamička rozhodne je. Mimochodom Lorelai je tiež starogermánské meno a znamená šumiací prúd. To ide pekne k sebe, nemyslíte? Každopádne si s Maud veľmi dobre rozumieme.“

„Áno, to je fakt. Ja už tiež nebudem,“ odstrčila Matylda talír a pak se už zase česky obrátila na Karla. „Jdu si na chvíli zdřímnout a po kávě musíme za tatínkem. Doufám, že jsi nezapomněl?“

„Samozřejmě, jak bych mohl.“

Rozbředlým sněhem neuklizených cestiček vedl Karel Matyldu. V jedné ruce kytici, druhou podpíral matku, aby neuklouzla, za nimi se ploužil Šípek. Hřbitov Slávičie údolie leží v poměrně strmém svahu a tatínkův hrob byl skoro až nahoře. Na jedné z křižovatek se trojice zastavila, aby v namáhavém stoupání popadla dech. Přesto Matylda ani na okamžik nepřerušila přívál svých slov.

„Zkoušeli na mě různé triky, že prý jsem si spletla datum, pak zase, že jsem chtěla jiný materiál. Ale na mě si nepřijdou. Řekla jsem jim, že jestli to nebude tak, jak jsme se domluvili, tak ode mě neuvidí ani korunu. Takže to nakonec udělali. A udělali to moc pěkně, to musím uznat. Budeš koukat!“

Došli na místo. A Karel koukal. Zíral na otcův hrob, kterému vévodil obří náhrobek z leštěné žuly s vyleptanou kresbou rodinného výjevu. U vánočního stromku ve světle hořících svíček a zářících prskavek objímal otec

matku. Oba se šťastně usmívali. Pod stromkem balancoval na koloběžce malý, asi pětiletý Kája. To vše v téměř životní velikosti.

„Co to je?“ vypravil ze sebe Karel.

„No přece Vánoce. Rok 1973. Ty si to nepamatuješ? Dostal jsi přece tuhle koloběžku!“

„To si pamatuju, ale co to...“

Karel nebyl schopný dokončit větu, jen bezmocně rozhodil rukama. Ovšem Matylda byla ze svého díla nadšená a Karlovy rozpaky nevnímala.

„Je to přesně podle té fotografie. Trefili to náramně. Jen si budeš muset něco připlatit. Prej s tím měli nějaký vícenákklady nebo co.“

Konečně si Matylda všimla, jak je Karel zaražený. „Doufám, že ti není líto peněz?“

„No to ne, ale...“

„Nebo se ti to snad nelíbí?“

„Já nevím, hodí se to vůbec na hrob?“

„A proč by se to nehodilo? Proč by se nehodilo ukázat, jak šťastná jsme byli rodina? Nebo si myslíš, že jsou lepší ty krucifixy a chcíplý holubičky? Kájo, já sem chodím. Tady si sednu a myslím na tatínka. Jak jsme se měli rádi a jak nám bylo spolu dobře. I s tebou, když jsi byl ještě malej. Sedím tady na lavičce a vzpomínám na ty šťastný chvíle, který jsme spolu prožili. Tatínek už není a ty jsi taky pryč. Už mi zůstaly jen vzpomínky.“

Matylda na okamžik zjhlala. Hned se jí ale vrátila bojovná nálada. „A ty mi, bohudík, nikdo nevezme!“

Cestu zpátky obvykle Karel prospal. I proto si navzdory své šetrnosti kupoval místenku do první třídy. Dnes ale nemohl usnout. Stále měl před očima tu Lorelai, ženu, která v sobě zvláštním způsobem spojovala dobrosrdečnost a chlad. A pak ten bizarní náhrobek. Matylda mívala extravagantní, někdy až šílené nápady, ale tohle bylo něco jiného. Když mu před časem oznámila svůj plán nechat důstojně upravit otcův hrob, ani ve snu ho nenapadlo, že by mohla vymyslet něco takového. Takovou míru nevkusy a megalomanství by u ní nečekal. Kdyby to udělala jako provokaci, vtip, byť trochu nejapný a vzhledem k situaci nevhodný, to by se byl tolik nedivil. Ale ona to evidentně myslela vážně. Karlovi neuniklo, jak na kratičký okamžik na náhrobku pohládila otcovu tvář a zašeptala jeho jméno, jako by se s ním loučila.

Karlův exekutorský úřad sídlil v nejvyšším patře administrativní budovy na okraji města. Skrz skleněné stěny jeho kanceláře byl úchvatný výhled na Prahu. Drobně přšelo. V místě, kde magistrála přechází v dálnici, byla nehoda. Dlouhý had složený ze tří pruhů aut se po slzkém asfaltu pomalu neslyšně sunul k místu, kde modré majáky policejních aut a sanitek probleskovaly pošmourným dnem. Zas nějaký blázen dostal smyk, napadlo Karla, který stál zády do místnosti a hleděl do hloubky pod sebou.

„A výčitky svědomí nemáte?“ zahájil další kolo ofenzívy novinář Prouza.

„Výčitky svědomí? Proč?“

„Když člověk zaviní něčí smrt, tak obvykle mívá výčitky svědomí.“

„Já ničí smrt nezavil. Alespoň pokud vím.“

„Pan Halbich spáchal sebevraždu. Poté co jste mu v exekuci zabavil dům i s veškerým majetkem a on skončil na ulici.“

„Pan Halbich měl dluhy, které nebyl schopný splácet. A soud rozhodl o exekuci. Já jsem ji jenom vykonal. Z rozhodnutí soudu.“

„A není vám ho ani líto?“

Karel se otočil zpátky do místnosti. „Prosím, líto?“ Už ho ten rozhovor unavoval. Trvalo to dlouho a neměl rád, když mu někdo narušoval program. Jenže Prouza byl neodbytný a nevnímal signály, že jeho čas už vypršel. Viditelně ho iritovala sebejistota, s jakou Karel odpovídal na jeho otázky, a bral to jako výraz arogance a nadřazenosti. Karel se ale k lidem nikdy nechoval arogantně ani nadřazeně, tedy alespoň ne vědomě. Byl to člověk řádu, korektní, respektující pravidla. Jen málokdy ovšem našel důvod pochybovat o správnosti svého postoje. Navíc nedával najevo emoce. Z toho pramenila jistá necitlivost, kterou si pak lidé mohli vykládat jako aroganci. Tohle Prouza nepoznal, a tak stupňoval tlak, snažil se Karla nachytat, zahnat ho do kouta.

„Nebo to řeknu jinak. Nemáte někdy pocit, že to, co děláte, je, jak to říct slušně, nemorální?“

„Vážený pane,“ ani teď Karel nezvýšil hlas, „exekutory zřídil stát proto, aby chránili věřitele před dlužníky. To je podle vás nemorální?“

„Podle mě je nemorální, když se z dluhu pár tisíc